

3. Овод А. Конституційна реформа в Україні: аналіз, періодизація, перспективи // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://andriyovod.blogspot.com/2015/10/blog-post_13.html
4. Азаренко Т. Бікамеризм як проблема в конституційному процесі [Текст] / Т. Азаренко // Вісник Академії адвокатури України. – 2013. – № 3. – С. 11-17.
5. Добродумов П. Про реформу політичної системи України // Право України. – 2003. – № 5. – С. 22-25.
6. Цветков В. В. Реформування державного управління в Україні: проблеми і перспективи. – К.: Оріяни, 2005. – 364 с.
7. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними поданнями 53 і 47 народних депутатів України про офіційне тлумачення положення частини третьої статті 103 Конституції України (справа щодо строків перебування на посту Президента України) від 25.12.2003 № 1-46/2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v022p710-03>
8. Касьянов Г. Україна 1991-2007: нариси новітньої історії. – К.: Наш час, 2007. – 432 с.
9. Мандзій Л. Консенсус еліт як умова конституцієтворення в Україні / Л. Мандзій // Humanitarian vision. – 2015. – Vol. 1, Num. 1. – С. 21-26.
10. Про внесення змін до Конституції України: Закон України від 08.12.2004 // Відомості Верховної Ради України, 2005, № 2, ст. 44.
11. Петришин О. В. Удосконалення форми правління в Україні (на матеріалах конституційного процесу) / О. В. Петришин, В. Є. Протасова // Державне будівництво та місцеве самоврядування. Вип. 6. – X. : Право, 2003. – С. 27-39.
12. Слюсаренко А., Томенко М. Історія української Конституції. – К., 1997.

Кушнір О.Р.

студентка,

*Київський національний університет
імені Тараса Шевченка*

ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

Безпрецедентна політична криза, приводом до якої став зрив підписання Угоди про асоціацію з Європейським Союзом у листопаді 2013 року, показала, що система стримувань та противаг, передбачена положеннями Конституції, виявилася неефективною. На фоні гострої

кризи, що набула революційного характеру, в політичному дискурсі України активізувалися пропозиції «повернутися до Конституції 2004 року». Основним аргументом на користь такого кроку називався сумнівний з юридичної точки зору шлях скасування конституційної реформи (2010), а також бажання відійти від авторитарних методів здійснення влади [1, с. 98].

5 грудня 2013 року представники української культурної еліти на чолі з Іреною Карпою оприлюднили петицію «Завдання 5/12» з вимогами Євромайдану, положення якої передбачали, зокрема, обмеження повноважень Президента шляхом повернення до Конституції 2004 року [2]. Серед підписантів петиції були такі видатні особистості, як Ярослав Грицак, Юрій Андрухович, Тарас Прохасько, Іван Малкович та інші. Наступного дня вимоги петиції підтримали лідери опозиції Арсеній Яценюк, Олег Тягнибок та Юрій Луценко. З цього моменту повернення до Конституції 2004 року увійшло до вимог Євромайдану. Опозиційні політики у промовах на сцені Майдану неодноразово наголошували на необхідності відновлення положень Конституції 2004 року. За даними соціологічного опитування учасників Євромайдану, проведеного Фондом «Демократичні ініціативи» спільно з Київським міжнародним інститутом соціології 7-8 грудня 2013 року (через кілька днів після оприлюднення «Завдань 5/12»), вимогу повернення до Конституції 2004 року підтримували 37,9% учасників Євромайдану [3]. Програмний маніфест Майдану від 29 грудня 2013 року містив положення про необхідність ухвалення нової Конституції України [4]. Для цього мав бути створений спеціальний представницький орган. До ухвалення нової Конституції тимчасово мала бути відновлена Конституція 2004 року. Нова Конституція мала б відображати «Новий, якісно усвідомлений суспільний договір між державою і громадянами, з метою забезпечення демократії, суспільної довіри та верховенства права, відновлення балансу між гілками влади, посилення місцевого самоврядування».

29 січня 2014 року Валерій Писаренко (фракція Партії регіонів) зареєстрував проект Постанови про утворення Тимчасової спеціальної комісії із питань підготовки та узгодження законопроекту про внесення змін до Конституції України (№ 4054), яку мав очолити народний депутат Руслан Князевич («Батьківщина») [5]. У свою чергу, на початку лютого лідери опозиції підготували проект Конституційного акту щодо повернення до Конституції 2004 року. 5 лютого у Верховній Раді було зареєстровано

законопроект № 4092 «Про визнання таким, що втратив чинність, Закону України від 7 жовтня 2010 року № 2592-VI «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо приведення їх у відповідність із Конституцією України», внесений В. Кличком, О. Тягнибоком та О. Турчиновим. Про те, що опозиція підготувала проект нової Конституції України, оголосив Арсеній Яценюк 6 лютого в сесійній залі парламенту. За його словами, опозиція підготувала проект нової Конституції, яка передбачала перехід до парламентсько-президентської форми правління. Згідно з нею, Рада мала би призначати членів Кабінету Міністрів України, генерального прокурора, і виступати як законодавчий орган влади.

Свої конституційні пропозиції підготувала також «Ініціатива Першого грудня», запропонувавши їх 14 лютого 2014 року Верховній Раді як Національний Акт Свободи [6]. Акт передбачав вихід з кризи через тимчасове повернення до Конституції 2004 року (на період до ухвалення нової Конституції), створення двох структур «революційного періоду»: Уряду народної довіри на неполітичній основі та Ради народної довіри – громадського представницького органу, до якого повинні були увійти представники найбільш авторитетних громадських об'єднань Майдану з метою здійснення контролю за виконанням Національного Акту Свободи. Ці тимчасові органи влади мали діяти до ухвалення нової Конституції України.

21 лютого 2014 року Верховна Рада на революційній хвилі конституційною більшістю в 386 голосів прийняла за основу та в цілому без рішення профільного Комітету проект Закону «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» (№ 4163), який був згодом підписаний виконуючим обов'язки Президента Головою Верховної Ради України Олександром Турчиновим [7, с. 583]. Того ж дня лідери парламентської опозиції – А. Яценюк (ВО «Батьківщина»), В. Кличко (політична партія «УДАР») та О. Тягнибок (ВО «Свобода») підписали з В. Януковичем угоду «Про врегулювання кризи в Україні», положення якої включали повернення до Конституції 2004 року та парламентсько-президентської республіки [8]. Проте через кілька годин, у ніч з 21 на 22 лютого, В. Янукович залишив Київ, самоусунувшись від виконання президентських обов'язків, що створило вакуум влади в Україні. Ймовірність такого розвитку подій автори Конституції не передбачали. Виконуючим обов'язки Президента став спікер Верховної Ради України О. Турчинов. Дострокові вибори Президента України були призначені на 25 травня 2014 року [9].

Оскільки Закон про відновлення дії окремих положень Конституції України не був підписаний Президентом (через фактичну відсутність такого), що, у свою чергу, означало фактичну втрату чинності угоди від 21 лютого 2014 р., Верховна Рада 22 лютого 2014 року ухвалила постанову «Про текст Конституції України в редакції 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями, внесеними законами України від 8 грудня 2004 року № 2222-IV, від 1 лютого 2011 року № 2952-VI, від 19 вересня 2013 року № 586-VII» № 750-VII. Постанова підтверджувала, що положення Закону «Про внесення змін до Конституції України» від 8 грудня 2004 року стали невід’ємною складовою Конституції України. Постанова мала діяти до набуття чинності Законом «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» (т. ч., діяла до 1 березня 2014 року).

1 березня 2014 року Закон № 742-VII був опублікований у спецвипуску газети «Голос України» за підписом в.о. Президента України Турчинова О. В., таким чином, він набув чинності 2 березня 2014 року. Від цієї дати на території України діють положення Конституції України від 28 червня 1996 року, із змінами й доповненнями, внесеними законами України від 8 грудня 2004 року. Крім того, текст зазначеного закону був опублікований в «Офіційному віснику України» 11 березня 2014 року та у Відомостях Верховної Ради України (№ 19) 14 березня 2014 року. О. М. Бориславська визначає мету конституційної реформи 2014 року як перехід до конституційної системи обмеженого правління [10, с. 48]. Таким чином, з 2 березня 2014 року політична система України знову повернулася до парламентсько-президентського формату, який існував протягом 2006-2010 років.

Отже, в умовах політичних криз в Україні початку XXI століття ціною знаходження балансу між правлячими елітами неодноразово ставали зміни до Конституції. Під час Революції Гідності 2013-2014 рр. Верховна Рада України відновила дію положень реформи 2004 р. Таким чином, після тривалого пошуку балансу між гілками влади Україна повернулася до моделі парламентсько-президентської республіки.

Список використаних джерел:

1. Томенко М.В. Україна: історія Конституції / Микола Томенко. – К.: Генеза, 2015. – 144 с.
2. Завдання 5/12. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.petitions247.net/zavdannya5-12>

3. Майдан-2013: хто стоїть, чому і за що? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://dif.org.ua/article/maydan-2013-khto-stoit-chomu-i-za-shcho>

4. Програмний маніфест Майдану (Повний текст) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tyzhden.ua/Politics/97973>

5. Проект Постанови про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань підготовки та узгодження законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо повернення до парламентсько-президентської форми правління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=49617

6. Національний Акт Свободи. Ініціативна група «Першого грудня». Програмні документи. 14 лютого 2014 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://1-12.org.ua/prohrami-dokumenty/natsionalnyj-akt-svobody>

7. Про відновлення дії окремих положень Конституції України: Закон України від 21 лютого 2014 року // Офіційний вісник України. – 2014. – № 19. – Ст. 583.

8. Угода про врегулювання кризи в Україні від 21.02.2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/articles/2014/02/21/7015533/>

9. Литвин В.С. Еволюція інституту президентства в політичній історії України: становлення, повноваження, роль і місце у системі правління [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://filos.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/12/ukr.presid_ua.pdf

10. Бориславська О. Конституційна реформа як шлях формування в Україні конституційної системи обмеженого правління (на основі досвіду європейської моделі конституціоналізму) / О. Бориславська // Право України. – 2014. – № 7. – С. 48.

Нипорка А.Я.

студентка,

Київський національний університет

імені Тараса Шевченка

ІСТОРІОГРАФІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТНОТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КАРПАТСЬКОМУ РЕГІОНІ УКРАЇНИ

1990-ті рр. ХХ ст. стали переломними для України. Відбулися кардинальні зміни в житті суспільства. За роки незалежності України суттєво зріс інтерес науковців до різних аспектів розвитку туризму, а, отже, накопичився великий масив наукової інформації, який потребує історіографічного дослідження. Розвиток туристичної галузі в Україні